Országos Széchényi Könyvtár - National Széchényi Library

AD LEO

nem Papam decímum Maximíliani
Cæſaris Reſponſio.

M. N. MÚZEUM KÖNYVTÁRÁBÓL

(39) 1517 M II 100

Országos Széchényi Könyvtár - National Széchényi Library

Responsio Diui Maximiliani Romanorũ imperatoris semper augusti facta Leoni .x. pontifici maximo ad exhortationẽ de Bello sumẽdo contra Turcas, Romę in publica. xi. & vltima sessione in lateraneñ. Basilica sacrosancta synodo solenniter lecta & publicata.

Beatissimo ac Reuerẽdissimo in Christo patri. dño. d. Leoni diuina prouidentia. P. X. uniuersalis eccl'ie epõ.

Beatissime pater, domine Reuerẽdissime. Nuntius Beatitudinis uestræ, reddidit nobis breue. S. uestrę, in quo nobis significauit, illustrem victoriam turcarum Tyranni, aduersus Sultanũ Aegypti dominũ, noscp toto animo hortaẽ, rogat & obtesta tur, ut sanctam expeditionẽ, aduersus tam impium Christiani nominis hostem sumere uelimus, & una cum Beatitudine uestra, illius furorem comprimere, & Christianę reipu. pariter cõsulere, Idcp etiam ex relatione præsentis nuntij. S. V. intelleximus, & qua fide, amore, qua pietate optet animã suam pro ouibus sibi cõmissis ponere. Quę quidẽ res gratissima nobis, sed & molestissima fuit, quippe non potuimus non efflictim dolere christiano nomini ĩmitissimi Tyranni tãtam & tam nobilem uictoriam, cui ubi ille quem optat finem imposuerit, ac suam sibi potentiam firmauerit, In quos potius aut libẽtius debacchabit, cp in miseros christianos? miseros eos appellamus, qui cũ opib⁹ florentissimi sint, uiribus & animi magnitudine egregij, quorum uirtuti non astra solũ cedunt, sed si etiam alter terrarum orbis inueniretur, quasi tamen nullibi locorũ diuitię extent, nisi inter ipsos christianos, nullibi ciuitates sese inuicem absumunt, perfidos autẽ christi hostes hac & illac uictores, impune uagari permittunt, quin & (si deo placet) de semet triumphũ referre sinunt. Cæterũ, cum animo nostro repetim⁹, q nullus deus fortis est, nisi deus noster, nullus porro alius qui cõuincat gentes in fortitudine brachij sui, In eam sentẽtiam deuenimus, ut pro certo habeamus, Turcarum uictoriam salutarẽ fore. Voluit enim diuina maiestas, per hanc cęcas aliquorũ mentes illuminare, & dormientes excitare, ac ianuam pulsare tempus iam esse nos ex somno surgere. Quæ nobis cogitantibus, omnis mœror a nobis excidit, in lætitiam potius uertitur. Speramus enim iam prope futurum extare, q & in fide gentes agnoscãt Christum dominũ deum suũ, Necp turcarum tanta uictoria nobis formidolosa esse debet, Scimus enim, quoties omnipotens deus hostibus suis uictorias dederit, ut suorum peccata & scelera ulciscatur. Nouim⁹ etiam, quoties uoluerit fideles nominis sui cultores parua manu, ingentes hostium copias fundere. Sperauerunt in eo patres nostri, sperauerunt, & liberauit eos. Q; si aliquorum tam cæcę mentes erunt, quę tamen cum certis futuri exitij nuntijs nondum respiscant, non tamẽ nobis desperandũ erit maxime tibi pontifici qualẽ multa secula non tulerunt. Scimus egregias uirtutes, inclytas animi dotes Beatitudinis uestrę, & nos cernimus, quo feruore, qua pietate, pro commisso sibi grege isudet, quæ cpuis nobis gratissima sint, unum tamen sũmę admirationi nobis fuit, admirationi ne an mœrori? quia sanctitas V. optat, ut deus aures nras aperiat, ad audiendũ aliqndo ueritatis uocem, qsi ueritati aures hactenus occluserimus. Atqui ita de nobis respondemus. Nõ nos tam p fundo somno sopitos, in hanc usq horam obdormisse, ut hęc demum turcarum uictoria nos excitaret, sed diu an-

Országos Széchényi Könyvtár - National Széchényi Library

tea prouidemus,ea quę nunc ante oculos habemus San-
ctiſſimę memoriæ p̄deceſſores·S·V.qui ætate noſtra ui-
xerunt monuimus, rogauimus, per uiſcera miſericordiæ
dei obteſtati ſum⁹,ut chriſtianæ reipu.conſulerēt, quorū
aliqui nobiſcū cōſenſerunt, ſed tamē reperti ſūt, qui tam
glorioſę,tam acceptę expeditioni inuiderēt,& omni niſu
nobis aduerſarent, qui ſi ſecum cogitaſſent, q̄ obrem ſa-
cratiſſimi p̄deceſſores noſtri, tantis diuitijs eccleſiā dei di
tarūt,feciſſent,p̄fecto, quod nūc.S.V.optat,omiſiſſentq̄
bella inter chriſtianos, & nobiſcū una in thurcarum exiti
um cōſenſiſſent, In eos enim uſus ſancti illi uiri eccleſiam
dei ditarūt, Et ſi fortuna utiq̄ cōtingeret q̄ chriſtiani pri-
cipes ſuis rebus magis intenti uigerent, ad publicū uero
reipu.chriſtianę bonū nō cōuerterēt,haberet eccleſia dei
q̄bus remis nauiculā Petri inter uaſtas undarū procellas
fluctuantē,in portū tutiſſime duceret,haberet quo poſſet
fractū malū reſtituere, & ſciſſa ac lacerata uela reſarcire
haberetq̄,quo illam expeditionē aduerſus perfidos chri
ſtiani nominis hoſtes ipſa primo ſumeret, Et alij pricipes
ſi non metu perculſi,aut fidei pietate, pudore ſaltem per-
citi ſequerent.q̄ ſi hij ijdem.S·V·prędeceſſores uiuerēt,
qui ętate noſtra fuere,redderēt ueritati teſtimoniū,& no
biſcum una reipu·tam lugubrem hoſtium uictoriā inge-
miſcerent,& ſponte ſua faterent, expeditionē iſtam non
hac tempeſtate magis q̄ ſemper neceſſariam fuiſſe. Verū
deo optimo maximo gratias agimus,q̄ maieſtas ſua po-
tiſſimū excitare uoluit .B.ueſtram eius uicem gerentem
& gregem ouiū ſuarum egregie tutantē,quę ſi ceptum i-
ter pergeret duce uirtute,nullum diſcrimē, nulla calami-
tas chriſtianę reipu·ſubeūda aut pertimeſcēda eſt. Noſq̄
quoad uita ſupererit, nunc̄ deſeremus tam glorioſā pro
uinciam, tam neceſſariam,tam ipſi deo acceptā,ſed opes
uires,ſanguinem noſtrum, etiam ad certum exitium pro
chriſti fide conferemus.Non laboret itaq̄ in nobis.S.V.
qui a teneris annis,cum adhuc quid eſſet bella gerere per
ætatem neſciremus,cum tamen audiremus, eſſe thurcas
qui chriſtianā religionem negligerent, odiſſent & perſe-
querentur,eos potiſſimū cum primū licuiſſet radicitus e-
uertere optarem⁹. Nō laboret in nobis q̄ ubi adoleuim⁹
& militarē artem didicimus, iam eā ſcire uolumus nō ad
ciuitates chriſtianorū occupandas,ſed poti⁹ ad eas eruen
das manibus tyrannorū, non ad fines adimendas,ſed tu-
endas,non ad eorū dedec⁹, ſed ad laudem, nō perniciem
deniq̄ ſed ad cuſtodiā. Huius rei teſtes erunt cūcta bella
quę geſſim⁹, ſemper inuiti, ſemp laceſſiti, ſemp coacti,&
nūc cū uideremus .S.V.tot perſuaſionibus, nos ad pacē
& concordiam cohortari,& ita uelle pro bono chriſtiani
tatis flecti, nos permiſimus, & conditiones quaſcunq̄ ſu
ſcepimus,ne mora ulla in nobis eſſet,ne p̄ nos defuiſſe ui
deret, quī labāti fidei chriſtianę opitularemur,ne ue unc̄
uox iuſti coram deo ſuper nos clamaret · Neq̄ uero nos
cohortetur .S·V.qui poſtq̄ imperij ſceptrum ſuſcepim⁹
ipſi nunc̄ deſtitimus cum quocunq̄ pontifice agere, q̄
ſanctam hanc expeditionē ſuſciperet. Scimus eam enim
& neceſſariam, & utilē & glorioſam fore. Excitet modo
S.V.& chriſti uexillū erigat, & cum reuerendiſſimis illis
patrib⁹ iter fœliciſſimū aduerſ⁹ hoſtes arripiat,nos comi-
tabimur eam, & opes & uires noſtras oēs cōferemus,
neq̄ ætas noſtra quæ iam celeri gradu ad ſenectutē feſti-
nat nos tantillum morabitur, quin ſi mors illa pro chriſti
noie optatiſſime obtingeret, reuiuiſcere nos ad æternam
gloriam ſperamus· Sed quid de nobis dicimus, nemo tā
impudicus erit, aut tam chriſtiano nomini inimic⁹, quin
ſi uiderit dei uicarium,cum Reuerēdiſſimis Cardinalibus

Országos Széchényi Könyvtár - National Széchényi Library

bellum in turcas mouentẽ, ac ipsum met in expeditionẽ euntẽ, non omni renũtiata mora, etiam ad certam mortẽ conuolet, imbellis nimirum sexus, ac infirma ætas Sanctitatem uestram sequeť. Quare nos itidem rogamus. S. uestram imploramus, obtestamur, ut prouideat, ne quid detrimenti christiana respu. capiat, confirmet opiniõem quam omnes de ea conceperũt, succurrat nutanti respu. christianæ, liberet e faucibus sæuissimorũ oues sibi commissas, neq; expectet q̃ christiani principes congregenť, quippe longũ illud esset, & fortasse periculosum, Sed sanctitas. V. gladio domini super femur potentissime cincta iter auspicatissimũ ingrediať, quæ quanto magis ab alijs principibus derelicta erit, tãto magis immensa christiano rum multitudo confluet, deo uictimas gratas offerri optantium, Nos uero haud. S. V. deseremus, qui ultro cupimus hanc fragilem & corruptibilem coronã (quam gerimus) cum illa pretiosissima & æterna martyrij corona cõmutare, neq; uero uereatur. S. V. turcarũ potentiam, nõ tot paratibus, nõ tanta bellorũ copia indigemus, Ipse nãq; deus est, pro quo certaturi sumus, ipse docebit manus nostras ad pręliũ, & ponet ut arcum æreũ brachia nostra Ipse dabit nobis protectionẽ salutis suæ, & dextera eius suscipiet nos, q̃ si hæc sancta deliberatio in auras euanescat, pro ut alij hactenus fecerunt, neq; aliqua expeditio fiet, quemadmodum sępius idem prędecessores. S. V. fecerunt, qui sumpto huius sanctissimæ expeditionis uelamento ingentem uim auri coegerunt, quam non ad communẽ (ut decebat) omniũ salutem, sed plurimorum perniciem uerterunt, & in explendis uoluptatibus, celebrandis suorum nepharijs nuptijs, & excitatis tyrannis occupati, sanctæ dei ecclesiæ patrimoniũ non minus impie q̃ scelerate, hũc usq; in diem profuderunt, Nunc summum illũ rerũ opificem obtestabimur, per nos nõ defuisse, qui uita & sanguine nostro christianæ respu. consuleremus uidebũtq; gẽtes, & ipse (cui nihil ignotum est) deus, nos nulla alia pro re magis unq; elaborasse. Per quem uero deerit, is sciat se ratiõem ante tribunal dei redditurũ. Cętera intelliget. S. V. ab oratore nr̃o, cui latius scribemus, Datũ in oppido nostro Mechling. ultima die Februarij.

Anno. 1517

Maximilianus diuina fauente clementia Romanorum Imperator semper augustꝰ, Germanię, Vngariæ, Dalmatiæ, Croatiæ Rex, Archidux Austriæ, dux Burgundiæ, Comes Tyrolis Habspurg, Kyburg, Cilitiæ, Boriciæ, Histriæ, Flandriæ, Brabantiæ, Holandiæ Celandię, Lantgrauius Frisię, Elsacię dominus Artois & Picardię. &c.